

Louder Than Bombs

Hoe leef je met de dood van je vrouw die zelf de dood zocht? En hoe vertel je dat aan je zoon die de puberteit is ingestapt? Je zoon die precies nu zo onbereikbaar is? Je zoon die volgens jou de ware toedracht niet weet en niet vermoedt? Hoeveel vragen over je vrouw en haar dood durf je toe te laten? En hoeveel blijven verborgen, ook voor jezelf? Snijdende vragen die om een antwoord schreeuwen, maar het blijft vaak zo stil. Deze vragen en kwesties staan centraal in de indrukwekkende film *Louder Than Bombs*. Oorlogsfotografe Isabelle (gespeeld door de bekende actrice Isabelle Huppert) is overleden. Door een ongeluk dat eigenlijk geen ongeluk was, maar zelfdoding. Over het waarom blijft de film duister. Had Isabelle teveel gezien in de oorlogsgebieden waar ze werkte? Het zou goed kunnen. Tegelijk ligt dat misschien te veel voor de hand. Misschien is er ook een diep, met niemand gedeeld geheim. In de paar flashbacks beweegt Isabelle bijna als een geestverschijning door de film. Ongrijpbaar voor de toeschouwer van de film, maar ook voor de mensen rond haar. Daarmee raakt regisseur Joachim Trier aan een fundamenteel punt: kennen wij een sluitend waarom? Kunnen wij dat kennen? Waarschijnlijk niet.

Louder Than Bombs begint met een geboorte. Twee jaar na de dood van Isabelle wordt haar zoon Jonah (Jesse Eisenberg) voor het eerst vader. Maar niet veel later laat hij zijn pasgeboren kind en vrouw thuis achter om in het huis van zijn vader Gene (Gabriel Byrne) het fotoarchief van zijn moeder uit te zoeken. Gene probeert op zijn beurt contact te krijgen met zijn tienerzoon Conrad, die erg op zichzelf is, zich niet gezien en zeker niet begrepen voelt en zijn vader daarom afstoot. Op dit punt blijkt de interesse van de Deense filmregisseur Joachim Trier voor de moeilijkheden tussen mensen als het om bereikbaarheid gaat. Dit herinnert aan een eerdere film van Trier: *Oslo, August 31*. Hierin volgen we Anders (Anders Danielsen Lie), een twintiger, intelligent, vol potentie en humor die het leven om zich heen ziet, maar daar tegelijk niet bij kan. Ook in deze film speelt suicide een rol. *Oslo, August 31* begint met een scène waarin Anders met stenen in zijn jaszakken een meer inloopt. Maar hij stopt en keert toch terug naar de afkickkliniek waar hij zit voor zijn drugsverslaving. Wanneer hij een dag verlof krijgt om te gaan solliciteren, gebruikt hij die dag ook om zijn zus op te zoeken en vrienden van vroeger. Maar elke scène voelt vreemd. Er is ruis tussen de wereld van Anders en de wereld om hem heen. En andersom. Altijd een 'valse' toon in de het muziekstuk, een dissonant. Alsof er tussen Anders en de wereld een onzichtbare wand is die hij niet weet te slechten. Na de sollicitatie, die hij bewust verprutst, zit hij in een café. Hij hoort de gesprekken rond zich, ziet de mensen glimlachen en peinzen, maar het lijkt of zij allen behoren tot een wereld waar hij geen toegang meer toe heeft. Een leven in een werkelijkheid waarin hij niet kan komen en daarom niet kan leven. Onthecht, of nooit gehecht misschien.

In *Louder Than Bombs* is er ook losraken, onthechting, maar dan niet zozeer tussen de hoofdpersoon en de wereld, maar tussen mensen onderling. Zoals gezegd reist de oudste zoon naar zijn ouderlijk huis. De film volgt de periode dat ze bij elkaar zijn. Ondanks dat de drie fysiek bij elkaar zijn, lijken ze langs elkaar heen te leven. Niet dat ze geen pogingen doen tot toenadering, maar het zijn onhandige pogingen die soms zelfs averechts werken. Zoals Gene die zijn zoon Conrad schaduwt, om er zo achter te komen hoe die zijn dagen spendeert. Maakt dan ook mee dat zijn zoon zegt ergens te zijn waar hij niet is. Schuilend achter een muurtje observeert hij zijn zoon en de afstand tussen hen lijkt plots onmetelijk. Gene heeft besloten Conrad niet te vertellen dat zijn moeder zich suïcideerde. Om hem te beschermen. Al is de vraag of hij Conrad daarmee wel helpt en hoe lang hij dat kan volhouden. Vooral omdat Isabelle een bekend oorlogsfotografe was. Na haar dood verschijnen er artikelen in de kranten en er wordt een tentoonstelling georganiseerd met haar werk. Als kijker maak je de zoektocht en worstelingen van de achterblijvenden mee. Zoals in *Oslo, August 31* de ongeziene worsteling van Anders met een wereld die hem vreemd blijft.

In beide films zijn het worstelingen die voor de buitenstaander, maar ook voor naasten, nooit helemaal te doorgronden zijn. Want wat Joachim Trier in zijn films wil tonen is dat we rondom harde slagen van het leven misschien wel motieven en aanleidingen kunnen vinden, maar dat de puzzel zelden of nooit compleet te maken is. Wanneer Anders uit *Oslo, August 31* aan het einde van de film zijn ouderlijk huis bezoekt, waar op dat moment niemand thuis is, loopt hij naar de piano en slaat een willekeurige toets aan. Er klinkt geen toon, maar slechts een doffe tik. Vervolgens speelt hij wat, maar de melodie die hij uit de overige 87 toetsen kan halen, kan het gevoel van die ene doffe tik niet ongedaan maken.

In een prachtige scene in *Louder Than Bombs* leest Conrad zijn broer voor uit zijn dagboek. Het is een associatieve stroom aan gedachten. Jonah is met stomheid geslagen, verbaasd dat al die kolkende energie en creativiteit schuilt in zijn introverte broertje. Tegelijk drukt hij Conrad op het hart dat hij zijn teksten nooit moet laten lezen aan het meisje waar hij verliefd op is. Jonah lijkt met zijn gezin en baan van de twee broers de meest stabiele. Maar hij is ook cynisch, of in elk geval op weg dat te worden. Conrad niet. En juist in de kwetsbare openheid van Conrad legt Trier de sleutel. Daarmee is *Louder Than Bombs* een hoopvollere film dan *Oslo, August 31*, waarin de doffe tik waarmee de film eindigt impliceert dat Anders misschien wel definitief is weggeraakt van het bereik van zijn vrienden en familie en van het leven.

In *Louder Than Bombs* is er een moment dat Gene de kamer van Conrad betreedt en zichzelf naar hem openstelt. Het is dat moment dat de twee letterlijk en figuurlijk tot elkaar brengt en elkaar eigenlijk voor het eerst troost bieden. *Louder Than Bombs* is hiermee ook een subtiel pleidooi voor

kwetsbaarheid. Het is in deze scène dat Gene niet langer probeert de sterke, beschermende vader te zijn. Hij laat Conrad zien dat, hoewel hun worstelingen verschillen, ze wel diezelfde verdrietige waarheid delen: dat Isabelle weg is en zij een manier moeten vinden om door te gaan. En precies dat besef maakt (hopelijk) wat minder eenzaam.

Elise van Dam, filmrecensent.

Oslo, August 31 is verkrijgbaar op dvd

Louder Than Bombs is momenteel te zien in de bioscoop